

Uit de Natuurbescherming

GEËN OLIE MEER OP DE GOLVEN!

Op 26 juli j.l. is het in 1954 te Londen gesloten internationale verdrag ter voorkoming van de verontreiniging van de zee door olie, in werking getreden. Bepaald was namelijk, dat de overeenkomst zou ingaan twaalf maanden na de datum waarop tenminste tien landen partij zouden zijn geworden. Na achtereenvolgens Groot-Brittannië (in 1955), Mexico, Zweden, West-Duitsland, Denemarken, Canada, Noorwegen, Ierland en België (allen in 1956 en 1957) ratificeerde op 26 juli 1957 Frankrijk als tiende land. Inmiddels is ook Nederland gevolgd, zodat thans bijna de helft van de wereldkoopvaardijvloot — helaas zijn de onder de zgn. goedkope vlaggen varende zeeschepen nog niet zover — aan de bepalingen van het verdrag is onderworpen. Vooral in de kringen der vogelbescherming is deze gang van zaken met vreugde begroet. De sterfte onder de zeevogels als gevolg van de olie-verontreiniging is de laatste jaren immers zeer groot geweest.

Zowel het aantal als de afmetingen van de voor het vervoer van ruwe aardolie gebruikte tankschepen is in de loop van de laatste decennia geweldig toegenomen en evenredig hiermee ook de vervuiling van de zeeën. Tijdens het varen met gevulde ladingtanks bezinkt namelijk een laag zeer vervuilde en daardoor zwaardere olie, welke doorgaans 0,1 à 0,2 procent van de totale tonnage bedraagt. Bij het leegpompen van de tanks in de loshaven blijft deze zgn. sludge op de bodem achter. Dat men dit bezinksel kwijt wil is begrijpelijk en tot voor kort gebeurde dit uit een oogpunt van tijdsbesparing uitsluitend op zee. Hiertoe wordt binnengepompt zeewater in de tanks gesproeid en vervolgens weer geloosd.

Iets dergelijks gebeurt met het tijdens storm ingenomen ballastwater en met de brandstoftanks van de op stookolie varende schepen, die momenteel ruim 85 procent van de wereldtonnage vertegenwoordigen. Ook het breken van wrakken en het uitpompen van het zgn. bilgewater, dat zich verzamelt in de ruimte tussen binnen- en buitenwand van de kiel, hebben dezelfde gevolgen: geweldige olievelden, die langzaam naar de kusten drijven.

Bij een enige jaren geleden gehouden onderzoek is gebleken, dat 25 ton op zee geloosde sludge — een normale hoeveelheid voor een tanker van 20.000 ton — binnen een week reeds een dikke olielaag vormt van meer dan dertig vierkante kilometer! Met een snelheid van ongeveer 2 km/u drijft zo'n veld met de stroom — in vele gevallen de Golfstroom of een uitloper daarvan — naar de kusten van West-Europa. Deskundigen berekenden enige jaren geleden, dat jaarlijks een hoeveelheid van dertig miljoen ton met olie verontreinigd water voor de Westeuropese kusten in zee wordt gepompt. Vooral in Engeland zijn de economische gevolgen dikwijls van grote omvang: het is reeds verscheidene malen voorgekomen, dat drukbezochte badplaatsen nagenoeg leegliepen wanneer een olieveld zich op het strand had afgezet.

Een vogel, die eenmaal met stookolie in aanraking is gekomen, is doorgaans ten dode

*Een
slachtoffer
van
stookolie.*

Foto: P. Nijhoff.

opgeschreven. Het verenkleed van alle watervogels is namelijk bedekt met een dunne laag vet, dat de dieren met de snavel uit de stuitklier op de veren brengen. De functie van deze laag is tweërlei, namelijk isolatie van het zeer warme lichaam t.o.v. het koude zeewater en essentieel voor het drijven op het water. Worden nu de veren bedekt met olie, dan pakt het beschermende vetlaagje niet meer: de vogel sterft spoedig aan longontsteking of zinkt — soortelijk te zwaar geworden — hulpeloos in de diepte weg. Tracht het dier aanvankelijk nog met de snavel de veren te reinigen, dan treedt vaak verstikking op als gevolg van de taaië teerresten in snavel en keelholte. Het zal duidelijk zijn, dat het aantal slachtoffers dat wij aan onze stranden vinden slechts een fractie van het totale aantal vertegenwoordigt. Overigens is het vrijwel altijd ónmogelijk om de nog levende aangetaste vogels te redden: weliswaar kan soms de laag olie worden verwijderd, maar de dieren zijn meestal reeds zo ziek en verzwakt, dat zij na korte tijd sterven.

Reeds in 1921 begon de reeks van meer of minder geslaagde internationale conferenties en op 12 mei 1954 werd in Londen besloten een stelsel van zones in te voeren, waarin geen oliehoudend water mag worden geloosd. Als algemene breedte der zones is aangenomen vijftig zeemijlen uit de Westeuropese kusten en honderd zeemijlen uit de Noordzeekusten. Het gehele zuidelijke deel van de Noordzee wordt daardoor verboden gebied voor het lozen van olie. Voorts is een bepaling opgenomen, dat drie jaar nadat een land zich heeft aangesloten, de regering verplicht is elke belangrijke haven te voorzien van inrichtingen voor het in ontvangst nemen van olieresten. De Shell heeft reeds bij alle raffinaderijen in Europa dergelijke installaties laten bouwen. Bovendien hebben zich o.m. in Amsterdam en Rotterdam, particuliere ondernemingen met deze werkzaamheden belast.

Wij mogen hopen dat op niet te lange termijn alle zeevarende landen het verdrag van Londen zullen ratificeren en dat daarmee een ernstig vogelbeschermingsprobleem, dat tallozen vele jaren heeft bezig gehouden, uit de wereld zal zijn geholpen.

4 augustus 1958.

Peter Nijhoff

Zeeraket.

Foto: D. L. Booy.

